

Avlagt doktorgrad på forebygging av vannbårne utbrudd i Norge

Susanne Hyllestad disputerte den 22. oktober 2021 med doktoravhandlingen: *“Drinking water and Health: Prevention, detection and response to waterborne outbreaks in Norway”* ved Medisinsk fakultet ved Universitetet i Oslo.



Sammendrag

Tilgang til trygt drikkevann er avgjørende for å fremme god folkehelse. I Norge har vi tilgang på gode vannkilder og grunnleggende tjenester som drikkevannsforsyning og sanitæranlegg. Til tross for dette, viser avhandlingen at det hvert år forekommer hendelser i drikkevannsforsyningen som utgjør en helserisiko. Av og til er dette store vannbårne utbrudd, slik som *Campylobacter*-utbruddet på Askøy i 2019. Dette er en påminnelse om at drikkevannsforsyningen er sårbar og at smitte gjennom drikkevannet kan få store individuelle og samfunnsmessige konsekvenser. Det er knyttet særskilt risiko til at distribusjonssystemet er utsatt for forurensning. I tillegg bidrar ytre endringer av klimaparametere som ekstremnedbør, negativt. En viktig strategi for å begrense konsekvensene av vannbårne smitteutbrudd, er tidlig påvisning av smitteutbrudd og iverksettelse av effektive tiltak som koking av drikkevannet. Det er vanligere å overvåke endring i atferd i befolkningen som en indikasjon på utbrudd. Imidlertid viser funn i avhandlingen at det ikke er holdepunkt for at denne typen overvåkning kan tjene som tidlig påvisning av vannbårne smitteutbrudd. I alle fall

gjelder dette ikke for mindre og lokale sykdomsutbrudd med rask spredning i befolkningen. Når det gjelder tiltak, er etterlevelsen av råd om å koke drikkevann avhengig av faktorer som kjennskap til og tolkningen av rådet. Forebyggende tiltak og risikobasert drikkevannsovervåkning er derfor svært viktig fremover, i tillegg til effektiv og tydelig formidling av råd til befolkningen. Ved å generert ny kunnskap om forebygging, påvisning og effektiv håndtering av vannbårne utbrudd, er avhandlingen et bidrag til å sette risiko knyttet til sårbarheter i vannforsyningen i Norge på dagsordenen.

Doktorgraden – avhandling og inkluderte artikler – er tilgjengelig via denne lenken: <https://www.duo.uio.no/bitstream/handle/10852/89025/1/PhD-Hyllestad-2021.pdf>